

ВСТУП

Україна знаходиться на початковому етапі побудови інноваційного суспільства, функціонування якого залежить від інноваційної політики держави, її законодавчого забезпечення, від стану економіки. При цьому в умовах розвитку інноваційного суспільства однією із найбільш складних та концептуальних проблем є побудова оптимальної комплексної моделі правового регулювання господарської діяльності. При цьому така модель має передбачати мінімізацію обмежень від держави для суб'єктів господарювання й впровадження розгалуженого спектру засобів державної підтримки для таких учасників господарських правовідносин.

Особливої актуальності підтримка суб'єктів господарювання набуває в умовах пандемії COVID-19, яка була офіційно оголошена 11 березня 2020 року Генеральним директором Всесвітньої організації охорони здоров'я в своєму брифінгу для засобів масової інформації. Враховуючи те, що поширення коронавірусу COVID-19 відбулося у багатьох країнах світу, це негативно вплинуло на зниження ділової та економічної активності, зниження обсягів виробництва, надходження до державного та місцевих бюджетів, збільшення безробіття, зростання попиту на соціально значущі товари та товари протиепідемічного призначення.

З 12 березня 2020 року в Україні було оголошено карантин і введено низку карантинних заходів. Запровадження таких заходів безпосередньо вплинуло на виконання державою своєї соціальної, економічної, правозахисної функцій, було введено певні обмеження прав та свобод людини і громадянина. Зазна-

чимо, що такі заходи суттєво обмежували діяльність суб'єктів підприємницької діяльності й мали негативний вплив на економіку країни, адже в умовах карантину більшість підприємств призупинили свою роботу. Безсумнівно, найбільш несприятливих наслідків зазнали представники малого та середнього бізнесу, оскільки вони не мають належних фінансових ресурсів, а більшість коштів знаходяться у постійному обігу.

Для пом'якшення вищезазначених негативних наслідків й підтримки суб'єктів господарювання державою було прийнято низку заходів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій. Приміром, йдеться про податково-правові заходи, серед яких: скасування штрафних санкцій за порушення податкового законодавства, вчинені протягом періоду дії карантину; встановлення мораторію на проведення документальних та фактичних перевірок на період карантину; зміна терміну подання річної декларації про майновий стан і доходи за 2019 рік; закріплення податкових пільг за деякими податками.

Також слід відзначити спроби уряду забезпечити продовольчу безпеку і стабільну цінову ситуацію на внутрішньому ринку. З метою недопущення продовольчого дефіциту та стабілізації цін на продукцію першої необхідності та медичні виробни Мінекономіки веде щоденний моніторинг стану цін, а також залучає до конструктивного діалогу виробників, дистриб'юторів та оптові магазини. Позитивно відзначимо встановлення спрощеного порядку проведення закупівель товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію COVID-19 на території України. Разом із цим механізми реалізації вказаних заходів на практиці виявилися недосконалими, а відтак, учасники підприємницької діяльності не змогли повною мірою отримати підтримку держави в кризовій ситуації.

До монографії включені наукові праці науковців Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України з найбільш актуальних питань нормативно-інституційного забезпечення сприяння господарській діяльності в сучасних умовах. Так, у представленій роботі розглянуто господарсько-правове забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах побудови інноваційного суспільства, проаналізовано особливості правового забезпечення здійснення державного фінансового контролю та контролю за наданням державної допомоги суб'єктам господарювання, зокрема, в умовах пандемії. У цьому контексті розглянуто низку інноваційних рішень з розширення доступу до фінансування розвитку малого та середнього підприємництва. Також зосереджено увагу на розгляді нормативного забезпечення сприяння інвестуванню через недержавні пенсійні фонди як окремої форми інвестиційної діяльності й актуальних питань надання публічних послуг суб'єктам господарювання органами місцевого самоврядування в контексті реформи децентралізації та системи надання адміністративних послуг в Україні.

Представлене наукове видання не вичерпує всіх аспектів аналізу нормативно-інституційного забезпечення сприяння господарській діяльності в інноваційному суспільстві. У той же час сподіваємося, що правильна постановка проблеми та запропоновані шляхи її вирішення дозволять розширити та поглибити її міждисциплінарний дискурс, пов'язаний із дослідженням становлення цілісного, дієвого, узгодженого механізму правового регулювання господарської діяльності в умовах становлення в Україні інноваційного суспільства.

**Ольга Дмитрик,
Катерина Токарева**